

Skriftlighed i Psykologi

Skriftlighed i psykologi (B-niveau):

- (1) Projektarbejde og
- (2) Synopsisskrivning

- (1) Undervisningen skal omfatte udarbejdelsen af mindst ét større produktorienteret projektarbejde, hvor eleverne selvstændigt fordyber sig i en faglig problemstilling og gennemfører og bearbejder mindre former for feltundersøgelser. Der er således et krav om, at eleverne som en del af undervisningen skal arbejde selvstændigt og metodisk med faget i praksis. Produktet vil normalt have karakter af en skriftlig rapport, men afhængig af undersøgelsens mål og indhold kan produktet også være en elektronisk præsentation.
- (2) Endvidere skal eleverne løbende udarbejde synopser, som skal forberede eleverne til den mundtlige eksamen, hvor der gives ca. 24 timers forberedelsestid til udarbejdelse af en synopsis på baggrund af et ukendt bilagsmateriale.

En synopsis kan karakteriseres som en tekst, der ikke kan stå alene, men forudsætter en senere uddybning i en mundtlig præsentation og efterfølgende dialog. Synopsen udgør med andre ord ikke en fuldstændig besvarelse af en opgave, men en koncentreret udgave heraf. Hvor det traditionelle skriftlige produkt er lukket og afsluttet (jævnfør projektarbejdet), er synopsen karakteriseret ved at være åben for uddybninger og tilføjelser, og den indeholder momenter, som lægger op til dialog. Den ledsagende mundtlige fremlæggelse struktureres ved hjælp af synopsen. På den måde fungerer synopsen som et talepapir, der fastholder den røde tråd og det metodiske i fremlæggelsen.

Synopsen har altså karakter af et skriftligt produkt, som i koncentreret form giver en række stikord til en fremlæggelse og diskussion af en faglig problemstilling. En synopsis vil typisk indeholde:

- kortfattet præsentation af et emneområde, hvor der gøres rede for en af eksaminanden selvstændigt afgrænset psykologifaglig problemstilling
- redegørelse for relevant psykologisk viden, herunder teori og undersøgelser, som inddrages til at belyse den formulerede problemstilling
- faglig begrundet stillingtagen til den inddragne psykologiske viden, herunder i hvilket omfang den giver svar på den eller de valgte problemstillinger
- vurdering af mulige andre forklaringer eller perspektiver

Projektet i psykologi:

Titelblad: Her anføres opgavens titel, forfatternavne, dato

Indledning: Her præsenteres emnet i bred sammenhæng, og hvorfor emnet er relevant og interessant. Emnet afgrænses og fører frem til:

Problemformulering, som ofte i én (eller få) hv-sætning(er), der præciserer indholdet af undersøgelsen, som bl.a. skal bygge på et selvstændigt feltarbejde.

Metode og teori: Her redegøres for, i hvilket omfang problemformuleringen er behandlet ud fra empiriske data, indsamlet af projektets forfattere, og hvilke andre kilder, der ellers er anvendt. Ligeledes redegøres der for, hvilke tilgange/teorier der er anvendt til at besvare problemformuleringen.

Projektets hoveddel: Her besvares problemformuleringens spørgsmål. Fremstillingen bevæger sig ofte på 3 forskellige niveauer:

1. **Redegørelsesniveau: En teoretisk og begrebsmæssig ramme præsenteres**
2. **Analyse/Undersøgelse: Den indsamlede empiri analyseres på baggrund af teoriafsnittet**
3. **Vurdering/diskussion: Her kan mulige løsninger/andre perspektiver på undersøgelsen diskuteres/vurderes.**
4. (Konklusion)

Litteraturliste.

Taksonomiske niveauer og begreber

Redegørelse

I psykologi vil redegørelse ofte være en fokuseret gengivelse af de centrale antagelser i f.eks. en større sammenhængende teori, eller i en kortere teorifremstilling eller af et teoribaseret synspunkt. Det kan også være gengivelse af centrale dele af et behandlet genstandsfelt f.eks. en psykologisk case, observationer, statistik, forsøgsdata osv.

I en redegørelse skal man *udvælge* relevante dele af teorier eller emner, som man forklarer *med sine egne ord*. Hvis man for eksempel bliver bedt om at redegøre for grundtankerne i en konkret teori, eller for de vigtigste forhold i en given case, viser man i redegørelsen, at man er i sit eget sprog er i stand til at udvælge det vigtige og se bort fra det mindre vigtige.

Analyse

I Psykologi analyserer man den mangfoldighed af områder der ligger inden for fagets fokus. Analyse i psykologi vil i den oftest betyde, at kan kombinere observationer (data i bred forstand) fra et interesseområde med en eller flere teoretiske tilgange.

Analysen følger således ofte efter en redegørelse for et bestemt genstandsområde og redegørelse for en eller flere teorier, der har relevans for genstandsområdet. Analysen udpeger for læseren de data/observationer der er af særlig interesse for den psykologiske forståelse af genstandsfeltet. Analyserer man således en case i skriftlig form, udvælger analysen f.eks. de udsagn, der siger noget om de forhold, som er psykologisk interessante. Udsagn som lader sig tolke ud fra de valgte teorier, men lige så centralt de

udsagn, som ikke lader sig tolke ud fra de valgte teorier. I arbejdet med SRP bliver psykologi ofte kædet sammen med et sprogfag, her er det vigtigt, at analysen af f.eks. en engelsk roman med et psykologisk fokus, bygger på nærlæsninger af teksten, og at nærlæsningerne udlægges i forhold til de valgte psykologiske teorier. En typisk *fej* i sådan en analyse er, at man kommer til at referere i stedet for at analysere. I et referat gengiver man stort og småt, mens man i en analyse fordyber sig i bestemte centrale elementer, som man vil lægge særlig vægt på – f.eks. begivenheder, der har betydning for hovedpersonens psykiske udvikling eller fejludvikling.

Diskussion

I psykologi vil diskussion ofte drejes sig om at opstille to eller flere teories forklaringsværdi over for hinanden i forhold til et givet genstandsfelt. Man vil således diskutere, i hvor høj grad en teori kan give svaret på de spørgsmål, man har stillet til f.eks. en bestemt case.

Det vil dog også ofte være nødvendigt at diskutere metode. Hvordan er de data, man har analyseret, fremkommet, og i hvor høj grad kan de ligge til grund for generelle eller specifikke konklusioner.

Personlige holdninger har ikke nogen egentlig plads i en psykologifaglig diskussion, men anbefalinger eller opfattelser der bygger på den forudgående analyse er velkomne, og da psykologi ofte beskæftiger sig med kontroversielle spørgsmål, kan sådanne anbefalinger eller opfattelser have et skær af personlig holdning.

Perspektivering

En perspektivering optræder ofte efter en analyse og fortolkning. Ofte vil man i psykologi blive bedt om at perspektivere til områder eller cases, der ligner det man har arbejdet med. Man kan f.eks. perspektivere undersøgelser fra 1950'erne til nutidige forhold, man kan perspektivere begivenheder under 2. Verdenskrig med begivenheder under Irak krigen, eller man kan endda perspektivere til erfaringer fra ens egen hverdag – dog uden at blive personlig. I perspektiveringen forsøger man at drage paralleller fra det område man nu har arbejdet indgående med, til den virkelighed, der ligger uden for netop det genstandsfelt, hvis man på den måde kan blive klogere på genstandsfeltet eller på den øvrige virkelighed. Man gør med andre ord sit arbejde relevant for andre sammenhænge, uden at kunne påstå en direkte overførelse af viden fra det ene til det andet område. Det er vigtigt at man i perspektiveringen viser, at man kan perspektivere til noget, der er relevant for den øvrige opgave.